



Съфинансирано от
Европейския съюз



ПРОГРАМА ЗА
МОРСКО ДЕЛО
РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРИ

УТВЪРДИЛ:

24.4.2023

X

ГЕОРГИ СЪБЕВ
Заместник-министър и РУО на ПМДРА 2021-20...
Signed by: Georgi Velchev Sabev

ПРОТОКОЛ ОТ ПЪРВОТО ЗАСЕДАНИЕ НА КОМИТЕТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА МОРСКО ДЕЛО, РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРИ 2021-2027 г.

17 март 2023 г.

Grand Hotel Millennium Sofia

зала „Айнщайн 1“, ет. 2

ДНЕВЕН РЕД

- | | |
|---|---|
| 09:30 – 09:45 | Откриване на първото заседание на Комитета за наблюдение (КН) на Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г. (ПМДРА 2021-2027 г.) |
| 09:45 – 09:50 | Одобряване на проекта на дневен ред |
| 09:50 – 10:10 | Приемане на Вътрешни правила за работа на КН на ПМДРА 2021-2027 г., изпълняващ функциите и на КН на ПМДР 2014-2020 г. - за гласуване |
| Панел 1 – Изпълнение на Програмата за морско дело и рибарство 2014-2020 г. (ПМДР 2014-2020 г.) | |
| 10:10 – 10:25 | Представяне на информация за напредъка по ПМДР 2014-2020 г.+ информация за одобряване на резервите кораби по COVID 19 |
| 10:25 – 10:40 | Представяне и одобряване на Индикативната годишна работна програма за 2023 г. на ПМДР 2014-2020 г. – за гласуване |
| 10:40 – 10:55 | Представяне на извършените дейности по комуникация през 2022 г. и на Годишния план за действие в изпълнение на Националната |

комуникационна стратегия 2014-2020 г. за 2023 г. по ПМДР 2014-2020 г.

10:55 – 11:10 Напредък при прилагането на финансови инструменти по ПМДР 2014-2020 г.

Панел 2 – Изпълнение на Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г.

11:25 – 11:45 Представяне, обсъждане и одобряване на Индикативната годишна работна програма за 2023 г. на ПМДРА 2021-2027 г. – *за гласуване*

11:45 – 12:00 Одобряване на Националната комуникационна стратегия 2021-2027 г. за 2023 г. – *за съгласуване*

Представяне на проект на Годишния план за действие в изпълнение на Националната комуникационна стратегия 2021-2027 г. за 2023 г. по ПМДРА 2021-2027 г.

13:00 – 14:30 Критерии и методология за оценка на проектни предложения по ПМДРА 2021-2027 г. за следните видове дейности – *за гласуване*:

- Контрол и правоприлагане (Приоритет 1);
- Събиране на данни (Приоритет 1);
- Аквакултури, осигуряващи екологични услуги (Приоритет 2) - компенсаторна;
- Продуктивни инвестиции и иновации в аквакултурите (Приоритет 2).

14:45 – 16:00 Критерии и методология за оценка на проектни предложения по ПМДРА 2021-2027 г. за следните видове дейности – *за гласуване*:

- Преработка на продукти от риболов и аквакултури (Приоритет 2);
- Изграждане на капацитет и подготвителни действия в подкрепа на разработването и бъдещото изпълнение на стратегиите (Приоритет 3);
- Техническа помощ.

Г-н Георги Събев, заместник-министър на земеделието и Ръководител на Управляващия орган откри първото заседание на КН на Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г. (ПМДРА 2021-2027) с приветствие и благодарности към участниците в заседанието.

Посочи, че съгласно § 4 от Заключителните разпоредби на Постановление № 302 на Министерския съвет от 2022 година за създаване на Комитети за наблюдения функциите на Комитета за наблюдение на Програмата за морско дело и рибарство за периода 2014-2020 година се изпълняват от Комитета за наблюдение на Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г. Предложи работата на КН на ПМДРА 2021-2027 да започне с одобрение на Вътрешните правила.

Направи кратък обзор на изпълнението на ПМДР 2014-2020 г., като обърна внимание на членовете на КН, че за четвърта поредна година не беше допусната загуба на средства по Програмата за периода 2014-2020 г., в резултат на прилагането на правилото N+3.

Акцентираща върху разработената от Управляващия орган Методика за предоставяне на компенсации на операторите в сектор „Рибарство“ за временно преустановяване на риболовни дейности, за пропуснати приходи и за допълнителни разходи, поради сътресението на пазара в трите подсектора – риболов, аквакултури и преработка. Посочи, че заделеният финансов ресурс по компенсаторните мерки е малко над 13 млн. лв.

Г-н Събев обяви, че договорените средства общо по програмата са в размер на 164,56 млн. лв. безвъзмездна финансова помощ (БФП) или 81 % от бюджета. Изплатените средства са в размер на 124,54 млн. лв. БФП или 76 % от общия бюджет, а

сертифицираните публични средства към 2023 година са на стойност 119,57 млн. лв. или 59 % от бюджета.

Заместник-министър Събев акцентира върху стартиране на предстоящата работа по изпълнение на новата програма – Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г. Обяви, че ще се предвижда откриване на приеми по десет процедури и необходимостта от одобрение на критерии за подбор на проекти по тях.

След като благодари на представителите на Европейската комисия (ЕК) за доброто сътрудничество и за подкрепата, г-н Събев даде думата на г-н Стелианос Митолидис от ГД „Морско дело и рибарство“ на ЕК.

Г-н Стелианос Митолидис от своя страна също благодари, като обясни, че през последните месеци се ангажират с посещения в държавите членки в заседанията на Комитети за наблюдение за обсъждане на изпълнението на сегашния програмен период 2014-2020 г. и старта на програмен период 2021-2027 г.

Г-н Митолидис благодари за искреното сътрудничество и особено за гарантирането на това, че през програмен период 2014-2020 г., няма да се загубят средства от спазването на правилото N+3, както изпълнението на програмата и през новия програмен период, която отговаря на целите на идното десетилетие.

Г-н Митолидис обърна внимание на някои ключови елементи, които са много важни през идното десетилетие. Зеленият пакт е в ход и трябва да се гарантира, че трансформацията на икономиките, обществата и секторите ще съответстват за Зеления и Цифровия преход. Изтъкна важността да се изпълни Общата политика в областта на рибарството (ОПОР), ангажиментите на Генералната комисия по рибарство за Средиземно море, подкрепата на Общата организация на пазарите и диверсифициране на сектора в контекста на Синята икономика и аквакултурата в контекста на българския Многогодишен национален стратегически план за развитие на аквакултурите, и в съответствие с насоките на Комисията за устойчива аквакултура. Реферира към още една важна инициатива на Комисията, която предлага Пакт за рибарството и океаните, той се състои от четири стълба. Трябва да се продължи изпълнението на ОПОР, както включването на някои идеи за обединяване на всички сектори, всички заинтересовани лица в нещо като консултационен формат, който да проправи пътя до 2050 година.

Г-н Митолидис продължи с това, че в контекста на Стратегията за биоразнообразието е разработен План за действие по „Морско дело“, с който се цели намаляване на натиска, върху морската среда. Обсъждат се идеи за разширяване на защитените зони, за подобряване на защитата им, за улесняване на промените в рибарството чрез промяна на скоростта.

Друг акцент, който направи г-н Митолидис това е стратегията на Европейската комисия за енергиен преход, в контекста на Украинската криза. Чрез изпълнението ѝ се цели намаляване на енергийните разходи в рибарството, като за това трябва да работим всички заедно за проправяне на пътя към прехода към нов бизнес модел.

В заключение, г-н Митолидис обърна внимание на важността на развитието на организациите на производителите в сектор „Рибарство“, като фактор на устойчивост за операторите, особено в контекста на кризите след COVID-19 и войната в Украйна.

Г-н Събев благодари на г-н Митолидис и продължи с представяне на дневния ред на заседанието, като внесе две промени в него. Първата е, че предвид това, че текат вътрешни дискусии в Министерството на земеделието, Индикативната годишна работна програма за 2023 година на ПМДРА 2021-2027 г. ще бъде представена и обсъдена с членовете на КН, но одобряването ще се случи на по-късен етап. Втората промяна касае критерии за оценка на проектни предложения по ПМДРА 2021-2027, като предложи те да бъдат представени и разгледани на заседанието, а одобрението им ще се извърши чрез провеждане на писмена процедура за неприсъствено вземане на решение.

По предложения проект на дневен ред и внесените две допълнения нямаше постъпили коментари. Дневният ред бе приет от членовете на КН на ПМДРА.

**Комитетът за наблюдение реши:
Одобрява единодушно дневния ред.**

ПЪРВА ТОЧКА ОТ ДНЕВНИЯ РЕД:

Приемане на Вътрешни правила за работа на КН на ПМДРА 2021-2027 г., изпълняващ функциите и на КН на ПМДР 2014–2020 г.

Г-н Събев, посочи, че одобрението на Вътрешни правила за работа на Комитета за наблюдение на ПМДРА 2021-2027 ще гарантира легитимността на работата и взетите решения на заседанието. Благодарни за изпратените коментари по проекта на документа от дирекция „Централно координационно звено“ на Министерския съвет и от представителите на Европейската комисия, след което даде думата на Красимира Данкова.

Красимира Данкова започна с предложението на Европейската комисия, с което се предлага в чл. 2, точка 13 да бъде добавено следното изречение: „Комитетът се консултира и дава становище за всяка промяна на програмата“. Продължи с предложението на дирекция „Централно координационно звено“ за добавяне в т. 20 на изречението: „разглежда информация за инвестиции по други програми, в случаите когато те допълват инвестиции по Програмата за морско дело и рибарство“. Красимира Данкова продължи с последното предложение на Министерски съвет за отпадането на две алинеи свързани с представянето на информация от администрациите към ръководството и техните ведомства, тъй като ПМС-то не изисква такова уточнение, това се отнася за групите, които са избрани по съответния ред в Комитета за наблюдение. Това са представителите на хората с увреждания. Представителите на академичната общност и също така на организациите с нестопанска цел.

Продължи се с предложението на Европейската комисия за добавяне към ал. 7 към точката за конфликт на интереси, която гласи следното: „Членовете на Комитета за наблюдение са напълно ангажирани да действат безпристрастно и без предразсъдъци и няма да позволят конфликт на интереси да компрометира тяхната позиция и финансовия интерес на Европейския съюз. Председателят на Комитета за наблюдение остава отговорен за управлението, подходящото проследяване и разрешаване на всеки конфликт на интереси и предполагае конфликт на интереси“.

След представянето на предложенията, **Г-н Събев** даде думата на членовете на КН за коментари и предложения.

Г-н Теодор Дечев, Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) посочи, че приемат правилата, както и предложените допълнения по тях няма никакви съществени забележки, като изрази задоволство от подготовката им. Той обърна внимание, че държи в протокола да бъде въведено, че изключването на браншовите организации от Комитета за наблюдение е погрешно и при следващо реконструиране на Комитета за наблюдение препоръча това да се има предвид.

Димитър Черкезов, Фонд на фондовете попита как Комитетът за наблюдение ще разглежда инвестиции по други програми, когато те допълват или са свързани с инвестицията от Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури.

Г-жа Евдокия Кръстева, дирекция „Централно координационно звено“ внесе разяснение на предложението, като посочи, че когато има информация за други проекти на хоризонтално ниво, които по някакъв начин имат отношение биха допринесли за добавена стойност дори към резултатите от проекти и инвестиции, които се изпълняват по ПМДРА, като информация, а не като не проект по проект. КН ще разглежда за информация без процедура за одобрение, а от чисто информативен порядък. Г-жа Кръстева благодари, че всички предложени от дирекцията бележки са отразени.

Г-н Митолидис също взе отношение по предложените вътрешни правила Вътрешните правила за работа на Комитета за наблюдение на ПМДРА 2021 – 2027 г. и изрази съгласие с предложението на дирекция „Централно координационно звено“ че трябва да се гарантира възможно най-голямо равнище на допълняемост и синергии с другите програми. Г-н Митолидис реферира към раздела на програмата за допълняемост с

другите програми. Изтъкна важността на „Хоризонт Европа“, като инструмент за пряко управление. Очаква да се подобри изпълнението и посредством е инициативите за Мисия „Океан“ - специфичен пакет за рибарството и аквакултурата. Реферира към Европейско териториално сътрудничество и програмите за повишаване на квалификацията, както и върху Земеделския фонд в контекста на подхода ЛИДЕР с Местните инициативни групи.

Според г-н Митолидис, членовете на КН трябва да са запознати с възможностите за синергия по програмата. Не е необходимо КН да взема решения как да се избират проекти по другите програми. Малката сума, която е отделена на аквакултурите и рибарските стопанства, като част от Споразумението за партньорство ще спомогне да се проследи какви са възможностите за допълняемост с другите фондове.

Г-н Митолидис направи коментар и по отношение на структурата на КН. В контекста на принципа на партньорство със заинтересованите лица в Комитета за наблюдение трябва да има представителство на възможно най-широк кръг заинтересовани лица. Постигането на този баланс се решава от съответната държава-членка.

След кратък дебат дали да се добавят допълващи инвестиции с Министерството на околната среда и водите и Министерството на иновациите и растежа, **г-н Събев** анонсира финалния текст на т. 20: „Разглежда за информация данни относно инвестиции по други програми в случаите, когато те допълват инвестиции по Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021 – 2027 г.“

Г-н Събев подложи на гласуване Вътрешните правила за работа на Комитета за наблюдение на Програмата по морско дело, рибарство и аквакултури 2021 – 2027 г. и те бяха приети от членовете на КН.

Комитетът за наблюдение реши:

Одобрява единодушно Вътрешните правила за работа на Комитета за наблюдение на Програмата по морско дело, рибарство и аквакултури 2021 – 2027 г.

ТОЧКА ДВЕ ОТ ДНЕВНИЯ РЕД:

Представяне на информация за напредъка по ПМДР 2014-2020 г. и информация за одобряване на резервите кораби по COVID 19

Г-н Събев даде думата на **г-н Стоян Котов** за представяне на информацията. Той започна с това, че общия бюджет на Програмата за морско дело и рибарство 2014-2020 г. той е 204 млн. лв. Към настоящия момент договорените средства по програмата са 165 млн. лв. Изплатените средства от ДФ „Земеделие“ са 125 млн. лв. Над 18 млн. лв. са проектите в оценка. Общо стартираните приеми през програмния период към момента са за 338 млн. лв. Отбеляза, че предложеното изменение на ПМДР е одобрено ЕК по опростена процедура в рамките на по-малко от месец. Отбеляза, че предстои още едно изменение с по-голяма степен релокация на средства, където е необходимо да се насочи финансов ресурс, отново по кратката процедура. Г-н Котов информира, че по компенсаторните мерки за трите подсектора – риболов, аквакултури и преработката са получени проекти за около 16 млн. лв. Те ще генерират бърз ресурс на договаряне и в случай, че бъдат освободени средства ще се рестартират приемите за компенсации на последиците от войната в Украйна и за 2023 година.

Г-н Котов повтори, че за четвърта поредна година не е допусната загубата на средства от бюджета на програмата, като изрази убеждението, че програмата може да завърши с единствена загуба, която е настъпила през 2018 година.

Г-н Котов продължи с представяне на изпълнението на деветте Стратегии за Водено от общностите местно развитие на Местните инициативни рибарски групи. Обявени са

120 процедури и предстои обявяване и на други. Подадени са общо 267 проектни предложения по стратегиите, сключени са 168 броя договора по тях.

Г-н Събев даде думата на **г-н Стелианос Митолидис**.

Г-н Митолидис се включи с коментар, че 2023 е последната година на изпълнение на програмата и трябва да се повишат усилията, за да се гарантира пълно усвояване на средствата. Има средства, които трябва бъдат договорени и да се използват до края на 2023 година. Не може да има разходване на средства след 2023 година и трябва да са сигурни, че има гъвкавост при избирането на проекти, които могат да бъдат изпълнени през 2023 година. Даде положителна оценка, за това че по програмата се използва механизма за компенсация на сектора във връзка с Украинската криза. Г-н Митолидис завърши с това, че средства за усвояване са приблизително 36 млн. евро и е важно те успешно да се използват в рамките на 2023 година.

ТОЧКА ТРИ ОТ ДНЕВНИЯ РЕД:

Представяне и одобряване на Индикативната годишна работна програма за 2023 г. на ПМДР 2014-2020 г.

Г-н Събев даде думата на г-жа Евгения Черкезова за представяне на Индикативната годишна работна програма (ИГРП) за 2023 г. на ПМДР 2014-2020 г.

Г-жа Черкезова посочи, че в ИГРП за 2023 г. са включени три компенсаторни мерки по приоритет на Съюза 5 „Насърчаване на предлагането на пазара и преработването“ във връзка войната на Русия в Украйна.

По процедура чрез подбор на проекти „Мерки за предлагане на пазара за сектор „Риболов“ общият размер на БФП е 2,46 млн. лв. Допустимите кандидати са операторите на риболовни кораби в стопанския риболов. Максималният размер на БФП за проект е 400 хил. лв. Минимален размер няма. Интензитетът на БФП е 100 %. Допустими разходи няма. Допустимите компенсация са за повишаване на цените за разходите за гориво.

Г-жа Черкезова продължи с представяне на процедура чрез подбор на проекти „Мерки за предлагане на пазара в сектор „Аквакултури“. Общият размер на БФП е 4,69 млн. лв. Допустимите кандидати са операторите в сектор „Риболов“, производители на аквакултури. Максималният размер на БФП за проект е 400 хил. лв. Минимален размер няма. Интензитетът на БФП е 100 %. Допустими разходи няма. Допустимите компенсация са за повишаване на цените за разходите за фураж и гориво.

Последната процедура чрез подбор на проекти, която представи г-жа Черкезова е „Мерки за предлагане на пазара – сектор „Преработване на продуктите от риболов и аквакултури“. Общият размер на БФП е 3,51 млн. лв. Допустимите кандидати са преработвателни предприятия. Максималният размер на БФП за проект е 400 хил. лв. Минимален размер няма. Интензитетът на БФП е 100 %. Допустими разходи няма. Допустимите компенсация са за повишаване на цените за разходите за суровини (риба, рибни продукти и други хидробионти) и гориво.

Г-н Събев предложи на членовете на КН за одобрение на ИГРП за 2023 г. на ПМДР 2014-2020 г. Тя бе одобрена единодушно от КН.

Комитетът за наблюдение реши:

Одобрява единодушно Индикативната годишна работна програма за 2023 г. на ПМДР 2014-2020 г.

ТОЧКА ЧЕТИРИ ОТ ДНЕВНИЯ РЕД:

Представяне на извършените дейности по комуникация през 2022 г. и на Годишния план за действие в изпълнение на Националната комуникационна стратегия 2014-2020 г. за 2023 г. по ПМДР 2014-2020 г.

Г-н Събев даде думата на Красимира Данкова за представяне на информацията.

Красимира Данкова започна с представяне на извършените дейности по комуникация през 2022 г., включващи провеждане на три писмени процедури за неприсъствено вземане на решение от членовете на КН по въпроси, свързани с изпълнението на ПМДР 2014-2020 г.; проведено годишно информационно събитие на 14 юли 2022 година в гр. Приморско и представяне на изпълнени проекти от бенефициенти по програмата; популяризирани на добри практики чрез публикации в две онлайн медии - Maritime.bg" и ЕКСПРЕССО.БГ, общо 16 публикации; поддържане на страницата на програмата на Единния информационен портал с информация изпълнението на ПМДР; създадени са две рубрики в сайта на програмата: „Добри практики“ за публикуването на информация за изпълнени проекти и „Проекти в медиите“, в която ще се публикува информация за популяризираните в медиите проекти.

Красимира Данкова продължи с представяне на Годишния план за действие в изпълнение на Комуникационната стратегия 2014-2020 г., за 2023 г., който включва провеждане на две заседания, провеждане на годишно информационно събитие в периода юли – декември; информационни събития във връзка с мерките за компенсации на операторите в сектора във връзка с войната на Русия в Украйна; изготвяне и разпространение на рекламни материали – 2000 броя; актуализиране на информацията на Интернет страницата на програмата.

Г-н Събев даде думата на **г-н Митолидис** за коментар.

Г-н Митолидис поздрави Управляващия орган за свършената работа, като акцентира върху важността на това да сведе до максимум информираността на обществото за използването на европейските средства. През новия програмен период ще намерят нови стратегически подходи за централизация на посланията към заинтересованите лица и да се максимизират резултатите и всички тези добри практики и добри проекти, да станат видими за обществеността. Да се покаже, че националното и европейското финансиране имат добавена стойност за благосъстоянието и развитието на сектора.

ТОЧКА ПЕТ ОТ ДНЕВНИЯ РЕД:

Напредък при прилагането на финансови инструменти по ПМДР 2014-2020 г.

Г-н Събев даде думата на г-н Димитър Черкезов от Фонд „Мениджър на финансови инструменти в България“ АД.

Г-н Черкезов започна с кратко представяне на дейността на Фонд на фондовете – подписани са 38 оперативни споразумения с финансови посредници, като от 2016 година до момента са подкрепили 2745 проекта, но над 2500 крайни получатели.

По Програмата за морско дело и рибарство 2014 – 2020 г. и подписаното споразумение е релокиран ресурс малко над 5 млн. лв. за подкрепа чрез финансови инструменти.

Фонд на фондовете са стартирали схема за гаранции, които могат да осигурят подпазарно финансиране за крайни получатели при изпълнение на проекти, които са допустими по ПМДР, като крайните получатели могат да бъдат, както предприятия в сектора на аквакултурите и преработката на продукти от риболов и аквакултури, така и проекти, одобрени в рамките на подхода BOMP на Местните инициативни рибарски групи. На базата на стартиралата схема за гаранции по програмата общият ресурс като кредитно финансиране, който би могъл да стигне до крайни получатели е 6,6 млн. лв. Към момента няма нито един финансиран проект. Г-н Черкезов използва този форум като още един подход, чрез който информацията би могла да стигне до потенциални крайни получатели. Публикували са покана преди близо десет месеца през месец юни 2022 г. Проведена е информационна кампания за популяризиране на възможностите за

подкрепя чрез финансови инструменти по ПМДР, включително и един Уебинар през юли. Периодично лансират публикации в социалните мрежи. През месец ноември е проведен втори рунд на тази информационна кампания, включително с изпращане материали и брошури до всички МИРГ. Проведени са преговори с две български банки по отношение на подписване споразумение по тази програма, но все още няма реално финансиране на инвестиция.

Г-н Черкезов допълни, че инструментът специално за сектор „Рибарство“ е нов не само за България. Само две държави членки в Европейския съюз изпълняват финансови инструменти. Това са Естония и България и е предизвикателство предоставянето на подкрепа в този сектор по много причини, включително поради това, че той е твърде тесен от гледна точка на финансовия пазар. Твърде малко средства от гледна точка на банките, а самите бенефициенти до голяма степен все още са фокусирани към безвъзмездната помощ и трудно намират пречупване на мисленето в посока финансиране на проектите с кредитно финансиране.

Г-н Митолidis поздрави българските власти за това, че са взели смелото решение да се опитат да навлязат в света на финансовите инструменти. Посланието, което г-н Митолidis отправи е, че ще е добре да се използват финансови инструменти. Потвърди, че само две държави ги ползват към момента и България е една от тях. Няколко държави-членки са се ангажирали с прилагането на FI, други са извършили или ще извършат предварителна оценка за FI (в рамките на 2 години от приемането на програмата). Г-н Митолidis оцени високо представеното ноу-хау как да заработи ефикасно финансовия инструмент по ПМДР. Според него се предлагат много прости решения с помощта, на които да се помогне на инвеститорите да постигнат максимума на възможностите си, не бива само да се гледа какво ще се случи с грантовете. Финансовите инструменти са ефективен инструмент за финансиране на иновации и за извършване на промени. Г-н Митолidis оцени положително заложените цели, с които да могат да се променят разбиранията на сектора по отношение използването на финансовите инструменти.

След кратка пауза срещата продължи с темите от втория панел.

ТОЧКА ШЕСТ ОТ ДНЕВНИЯ РЕД:

Представяне, обсъждане и одобряване на Индикативната годишна работна програма за 2023 г. на ПМДРА 2021-2027 г.

Г-н Събев даде думата на **Евгения Черкезова** за представяне на Индикативната годишна работна програма за 2023 г. на ПМДРА 2021-2027 г.

Г-жа Черкезова започна с представяне на параметрите на процедурите от първи приоритет на ПМДРА. Процедура „Окончателно преустановяване на риболовните действия“ е с общ бюджет 961,23 хил. лв.; допустими кандидати са собственици на риболовни кораби, които са регистрирани като активни, и които са извършвали риболовни дейности в морето в продължение на 90 дни през всяка от последните две календарни години, предхождащи годината на подаване на заявленията за кандидатстване; допустимите дейности са преустановяването на риболовните активности, което се постига чрез бракуване на риболовния кораб или скрапиране; обявяването ще бъде през четвъртото тримесечие на годината, като минимален и максимален размер на безвъзмездна финансова помощ няма, тъй като премиите ще бъдат предоставени чрез методика.

Следващата процедура е „Контрол и правоприлагане“ с конкретен бенефициент – Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА); общият размер на бюджета е 23,73 млн. лв.; допустими дейности са контрол, инспекции във връзка със спазване на задължението за разтоварване, мониторинг и контрол на риболовния флот, включително мониторинг и контрол на любителския риболов, етикетиране и

проследимост, контрол на мощността на двигателите и др. Приемът ще се обяви през третото тримесечие на 2023 г.

Г-жа Черкезова продължи с втората процедура с конкретен бенефициент ИАРА - „Събиране и обработване на данни за управление на рибарството и аквакултурите и за научни цели“. Допустимите дейности по нея са: събиране, управление, използване на данни за целите на научния анализ и изпълнението на общата политика в областта на рибарството, подобряване на системите за събиране и за управление на данни, модернизация на софтуера за събиране на данни, обучение на персонала и др. Приемът ще се обяви през третото тримесечие на 2023 г.

По втори приоритет на ПМДРА през 2023 г. е планиран прием по процедура „Аквакултури предоставящи екологични услуги“ в сектор „Компенсации за стопанства попадащи в „Натура 2000“. Общият размер предвидената БФП е 2,46 млн. лв. Допустими кандидати са стопанства в подсектор „Аквакултури“, които се намират в защитените зони от мрежата „Натура“. Допустими дейности с свързани с прилагане на екологични методи за производство на аквакултури. Ще се предоставят компенсации за нанесени сериозни щети от хищници например корморани, пеликани, чапли и видри. Компенсацията ще се изчислява съгласно методика. Приемът ще се обяви през третото тримесечие на 2023 г.

Друго процедура по втори приоритет на ПМДРА с планиран прием през 2023 г. е „Продуктивни инвестиции и иновации в аквакултурата“ с общ размер на БФП 11,43 млн. лв. Допустими кандидати са съществуващи и новосъздадени стопанства в подсектор „Аквакултури“. Допустимите дейности обхващат: продуктивни инвестиции в аквакултурите, дейности свързани с диверсификация на традиционни продукти, изграждане и модернизация на стопанствата. Подобряване на енергийната ефективност, което в този програмен период ще има особен акцент от страна на Комисията и Управляващия орган, така ще имат приоритет тези проекти, които са насочени към подобряване на енергийната ефективност. Подобряване на безопасността и условията на труд. Инвестиции насочени към развитие на устойчиви аквакултурни производства с ниско влияние върху околната среда и иновации и др. Процедурата ще се обяви през третото тримесечие на 2023 г., като минималният размер БФП за един проект е 30 хил. лв., а максималния е 650 хил. лв.

Последната процедура по приоритет две е „Преработка на продукти от риболов и аквакултури“. Общият размер на БФП е 5,61 млн. лв. Допустими кандидати са предприятия за преработка на продукти от риболов и аквакултури и новосъздадени такива в сектора. Допустими дейности са инвестиции в предприятия за преработка, изграждане и модернизация предприятия за преработката на продукти от риболов и аквакултури. Процедурата ще се обяви през третото тримесечие на 2023 г., като минималният размер БФП за един проект е 30 хил. лв., а максималния е 850 хил. лв.

Г-жа Черкезова продължи с предвидените процедури по приоритет три в изпълнение на подхода „Водено от общностите местно развитие“ (ВОМР). Първата процедура е „Изграждане на капацитет и подготвителни дейности в подкрепа на разработването и бъдещото изпълнение на стратегиите за ВОМР“. Планираният бюджет по нея е 695 хил. лв. Допустими кандидати са местно партньорство, което не е прилагало подхода ВОМР в периода 2013 – 2017 г., и 2014 – 2020 г. и МИРГ прилагали подхода ВОМР в тези два периода на територията или на част от територията, за която се кандидатства. Допустимите дейности са: учредяване на местно партньорство, когато такова вече не е учредено; популяризиране на подхода ВОМР; обучение на местни лидери и заинтересовани страни; проучвания и анализи на територията; разработване и изготвяне на Стратегия за ВОМР и координация на изпълнението на подготвителните дейности. Процедурата ще се обяви през второто тримесечие на 2023 г., като максималната стойност на БФП за един проект е 25 хил. лв.

Друга процедура по приоритет три е „Изпълнение на Стратегии от Водено от общностите местно развитие“ с общ бюджет 35 млн. лв. БФП. Допустими кандидати са вече одобрени местни инициативни групи по Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, съставени от представители на публичния, неправителствения и частния местен икономически интерес. Допустими дейности са за постигане на целите на Зеления преход; възстановяване и постигане на устойчивост на територията; постигане на целите на цифровия преход; дребномащабният крайбрежен

риболов; подготовка и изпълнение на проекти за сътрудничество. Процедурата ще се обяви през третото тримесечие на 2023 г., като максималната стойност на БФП за един проект е до 4 млн. лв.

Последната процедура по приоритет три е „Текущи разходи и дейности за популяризиране на територията“ и е насочена към бъдещите МИГ по ЕФМДРА. Общият размер на БФП по нея е 11,69 млн. лв. Допустими кандидати са одобрени местни инициативни групи по Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури с одобрена вече стратегия. Допустими са дейности за проучвания и анализи на територията на МИГ по програмата; информационни и рекламни материали; мониторинг и оценка на стратегията; обучения, семинари, информационни срещи за местни лидери, оценители, кандидати, бенефициенти и други. Процедурата ще се обяви през третото тримесечие на 2023 г., като максималният размер на БФП е до 25 % от общия размер на публичния принос по стратегията.

Г-жа Черкезова завърши презентацията с последната процедура - „Техническа помощ“. Общият размер на БФП е около 2 млн. лв. Допустими кандидати са органите, отговорни за изпълнението на програмата. Допустимите дейности включват: техническа подкрепа, консултации, изследвания, анализи, проучвания и други необходими за ефективното управление, изпълнение, наблюдение, оценка, контрол и функционирането на програмата през новия програмен период; оценки на изпълнението; обезпечаване работата на Комитета за наблюдение и др. Процедурата ще се обяви през второто тримесечие на годината, като не са определени минимален и максимален размер на БФП за проект.

Г-н Събев даде думата за коментари по представената ИГРП за 2023 г. на ПМДРА.

Д-р Йордан Господинов, Асоциацията на индустриалния капитал реферира към това, че политиката на ЕС ще води занапред към дигитализацията, цифровизацията и Зелената икономика, очаквайки да се гарантират повече средства и най-вече развитието на аквакултурата и преработката, която дава добавена стойност. Увеличаването на консумацията на риба ще продължи с по-високи темпове в България и в целия ЕС и д-р Господинов счита, че много важно да бъдат подкрепени сектори като „Аквакултура“, които да произвеждат повече суровина и подсектор „Преработка“, които да добавят стойност. България не изнася суровина, а изнася преработен продукт и според него 5,7 млн. лв. за предприятията са крайно недостатъчни. Според д-р Господинов се отделят едни големи пари за събиране на информация и тази информация по никакъв начин секторът не се ползва от нея. Според него парите трябва да бъдат насочени към реалния сектор - този, който произвежда аквакултура, риболовства, добавя стойност, храни семейства и плаща данъци. Средствата за контрола са 23 млн. лв., за събиране на данни 11 млн. лв., а в България има около 3200 обекта водни, като в голяма част от тях се развъжда риба, а регистрираните предприятия са 750 – 800 и според него трябва да се акцентира в тази посока да произвеждаме повече риба, а не да се лови от морето. По негови изчисления само 20 млн. лв. отиват в реалния сектор, а това е много малко. Разбира се не омаловажава важната роля и на контрола и на събирането на данни.

Г-н Събев взе отношение по изказването на д-р Господинов, като уточни, че анонсираните бюджети са за откриване на прием само за тази календарна година, а не е за целия програмен период. В рамките на програмния период предстои обявяване на поне още по два приема за производството на аквакултури и за преработката. По отношение на бюджетите по дейностите за контрола и събирането на данни, където конкретен бенефициент е ИАРА, това са сумите за целия програмен период. Цитираните средства са за покриване на нуждите за засилване и подобряване на контрола и събирането на данни, което е необходимо на бизнеса, на науката и на администрацията за целия период на изпълнение на ПМДРА.

Г-н Митолidis се включи с коментар по ИГРП за 2023 г. на ПМДРА. Той поздрави УО за смелостта по време на първата година от изпълнението да максимизира договарянето. Основен принцип на финансирането е да започнеш веднага още от началото, за да може до края на периода да си постигнал пълно усвояване. Г-н Митолidis напомни, че за програмен период 2021-2027, вече важи правилото N+2 т.е. 2029 година. Според него ИГРП за 2023 г. на ПМДРА отговаря на изискванията. Счита, че разполага с всички необходими елементи за това, което УО иска да направи - да

започне процеса на договаряне през 2023 година, за да може в края да има пълно усвояване на финансовите средства по програмата.

По отношение на разпределянето на средствата г-н Митолidis обърна внимание, че се прави безпристрастен анализ от тяхна страна, властите правят безпристрастен анализ от своя страна, въз основа на консултации в по-широкия контекст и се стига до заключение колко средства да се заделят и за какви приоритети. Обърна внимание, че контролът и събирането на данни са много важни и по регламент минимумът средства, който трябва да се отдели са 15 %. Информирани решения се вземат въз основа на събраните данни, а ефективният контрол подобрява ситуацията с опазването на околната среда.

По отношение на производството на аквакултури и преработката, г-н Митолidis по памет цитира Организацията на ООН за прехрана и земеделие, която казва, че има 30 % несъвпадение между търсенето и предлагането. Черно и Средиземно море не могат вече да бъдат източник на протеини. Затова са необходими инвестиции в промишленост за производство на аквакултури и в преработка, които да са иновативни, зелени, с намалено ползване на енергия основани на кръговата икономика. Това може да се постигне със средствата по ЕФМДРА. Според г-н Митолidis процентите са същите, каквито бяха и в програмен период 2014-2020 г. Максимумът на въздействие от тях може да се постигне с помощта на финансовите инструменти. Удовлетворен е, че вече е осъзната ролята на иновациите в аквакултурите и насърчи старта на изпълнението на ИГПР за 2023 г. на ПМДРА с всички тези процедури възможно най-скоро.

В дискусиата се включи и **г-жа Валентина Васильонова**, Конфедерация на независимите синдикати в България (КНСБ). Тя изрази одобрение на заложените намерения по отношение безопасността и здравето при работа, тоест условията на труд, иновациите, инвестициите в хората, както и към мерки, които са ориентирани към контрола, към институциите упражняващи контрол върху дейностите. Позитивен коментар направи и по отношение на обвързване на науката, научните изследвания и анализите с развитието на сектора. Подчерта, че българската икономика има и по-специално секторът разполага с научната експертиза на два сериозни института - Института по рибарство и аквакултури в Пловдив и Института по океанология във Варна, членове на КНСБ.

Г-н Събев даде думата на **г-н Нелко Йорданов**, Местна инициативна рибарска група „Шабла-Каварна-Балчик“. Г-н Йорданов започна с това, че по негово мнение в началото на програмния период, отчитайки важността на документите, които ще се гласуват чрез писмена процедура за неприсъствено вземане на решение е доста непродуктивно. Процедурата не дава възможност за добра комуникация и представяне на експозе, критерии или забележки. Препоръча ИГПР за 2023 г. на ПМДРА да бъде приета на присъствено заседание на КН.

Г-н Йорданов продължи с коментар по бюджета на мярка „Окончателно преустановяване на риболовните дейности“, като изрази мнение, че е крайно недостатъчен, предвид каква част от българския риболовен флот има намерение да участва в тази процедура. Предвид компенсаторния характер на процедурата той препоръча тя да бъде плавно отваряна във времето с целия наличен ресурс и след анализ на УО за намерението на флота да я използва.

Следващият коментар на г-н Йорданов бе по предложението бюджет на подготвителната мярка по подхода BOMP и прикани УО да обясни решението си.

Следващият коментар бе по отношение на вменени срокове в ИГПР за 2023 г. програма по два месеца за подготвителна мярка и два месеца за стратегия. Интересува се дали Комисията ще следи ли за изпълнението на тези срокове и дали е възможно да бъдат променени и ще се търпят ли санкции за това.

Г-н Събев взе отношение по поставените въпроси от г-н Йорданов. Г-н Събев поясни, че ИГПР за 2023 г. на ПМДРА няма да бъде гласувана на това заседание, а ще бъде представена и обсъдена. Предвид дискусиите, които текат в Министерството на земеделието, той призова на това да се погледне като възможност за подобряване на предложените текстове.

По отношение на процедурата за „Окончателно преустановяване на риболовните дейности“, г-н Събев уточни, че за тази дейност в рамките на целия програмен период

са предвидени над 5 млн. лв. БФП. Разпределението на този ресурс в определени времеви сегменти ще позволи по-качественото следене на ефекта от прилагане на дейността.

Във връзка с предложения бюджет на процедурата за подготвителна дейност по BOMP за изготвяне на стратегия тя е съобразена с краткия срок, в който ще бъде стартирана и, в който трябва да бъдат селектирани Местните инициативни рибарски групи, тоест кои от тях ще бъдат одобрени за финансиране чрез ПМДРА.

За повече информация по темата **г-н Събев** даде думата на **г-н Митилидис**.

Г-н Митилидис ясно посочи, че целта на подхода отдолу-нагоре е да се реализира бърз старт, за да може да се започне реалното изпълнение на стратегиите. За подбора на предложенията в законодателството е решено да се случи 12 месеца от датата на решението за одобряване на програмата. Необходимо е да се вземат поуки от миналото, не само в България, за не се допусне със закъснение от 3-4 години за изпълнението на стратегиите на МИГ. Г-н Митилидис обърна внимание, че картината трябва да е ясна, за да може хората да започнат да работят за изпълнението, за да може общностите и тези, които се занимават в сферата на аквакултурите и рибарството да видят действителните резултати. Г-н Митилидис заяви, че от Комисията ще следят процесите и препоръча да се започне работа по отношение на подхода BOMP възможно най-бързо.

В изказването си г-н Митилидис продължи с процедурата за „Окончателно преустановяване на риболовни дейности“, като отбеляза, че то така е договорено, че прилагането му непременно трябва да има добавена стойност за опазването на околната среда. На базата на доклади на учените трябва да се види кои сегменти от риболовния флот са небалансирани и трябва да се намали риболовното усилие, като се направи връзка с това, което прави България, като държава в контекста на договарянето и мерките, които са възприети за Черно море. Това е стратегическо решение за намаляване на риболовното усилие, за да има по-добро опазване на околната среда.

Г-н Митилидис изрази положително отношение към повишаване на квалификацията и социалното въздействие и възможността, както и в контекста на Пакта за рибарството и океаните за да се поучим и да се постигне по-добро въвличане на знания как сектора да работи по-добре. В контекста на възможностите за допълняемост и синергия, включително и за аквакултури той отново реферира към Фонда за научни изследвания – Хоризонт „Европа“. С неговата подкрепа може да се правят връзки с инвестиции за подобряване на бизнеса, приложени инвестиции, които да се използват за връзка с университетите за да има по-добри възможности за бизнеса. Посочи за възможни връзки с програмите по ЕФРР, които работят по иновациите. Посъветва да се търси лостовия ефект на връзка с другите фондове. Във връзка с бъдещо намерение за инвестиции в Синята икономика, г-н Митилидис посъветва, че може секторът да се възползва от другите фондове, например Фонд LIFE, Фонда за директно управление за подобряване на околната среда и интервенциите в околната среда.

В дискусиата се включи **г-н Алексиев**, НСОРБ с коментар относно размера на подпомагането за един проект по подготвителната мярка за BOMP. Според него, УО следва да помисли за увеличение на предвидените 25 хил. лв. за един проект, които според него са крайно недостатъчни.

ТОЧКА СЕДЕМ ОТ ДНЕВНИЯ РЕД:

Одобряване на Националната комуникационна стратегия 2021-2027 г.

Г-н Събев реферира към чл. 12, ал. 1, точка 3 от Постановление № 302 на Министерския съвет от 2022 година, че членовете на Комитета за наблюдение на Програмата по морско дело, рибарство и аквакултури следва да съгласуват Националната комуникационна стратегия 2021 – 2027 г.

За кратка презентация даде думата на Красимира Данкова.

Красимира Данкова, започна с това, че е необходимо комуникацията през програмен период 2021 – 2027 г. да бъде издигната на много по-високо ниво. За да отговори на тази цел всяка държава-членка трябва да подготви Комуникационна стратегия в изпълнение на задълженията, които са свързани с това да информира своите граждани

по най-добрия начин за помощта, която се предоставя от Фондовете на Европейския съюз.

България е изготвила Националната комуникационна стратегия, която определя рамката на стратегическите комуникации през периода 2021 – 2027 г. Основните цели на стратегията са свързани с популяризиране ролята на Европейския съюз и информиране на възможностите за финансиране по програмите. Тя трябва да осигури и максимална прозрачност за изпълнение на програмите и да поддържа по-високо ниво на обществено доверие върху процесите на изпълнение и управление на Споразумението за партньорство и на програмите. Друга нейна цел е повишаване на информираността и компетентността на бенефициентите, както и да насърчи участието на всички заинтересовани страни при изпълнение на програмите.

Красимира Данкова посочи, че в НКС 2021-2027 г. са адресирани основните целеви групи, комуникационните канали и комуникационните дейности. В нея са определени и структурите, които са отговорни за изпълнението. Ще се измерва резултатът от изпълнение на всички взети мерки и накрая ще се направи оценка как Националната комуникационна стратегия е изпълнила своите цели. Предвиден е и бюджет за изпълнение на НКС 2021-2027 г и част за актуализацията ѝ.

Красимира Данкова реферира и към приложенията към НКС 2021-2027 г. Първото от тях е Наръчник за бенефициенти, който съдържа всички елементи на визуализация за подкрепата на Европейския съюз. Второто приложение обхваща методологията за разпределение на финансовия ресурс. Третото приложение адресира Годишните планове за действие за изпълнение на програмите съфинансирани от Европейските фондове.

След края на презентацията, в изпълнение на разпоредбите на чл. чл. 12, ал. 1, точка 3 от ПМС № 302/ 2022, **г-н Събев** предложи на членовете на КН за съгласуване на Националната комуникационна стратегия 2021 – 2027 г.

Комитетът за наблюдение реши:

Съгласува единодушно Националната комуникационна стратегия 2021 – 2027 г.

Към точка седем от дневния ред бе включено:

Представяне на проект на Годишния план за действие в изпълнение на Националната комуникационна стратегия 2021-2027 г. за 2023 г. по ПМДРА 2021-2027 г. (ГПД по ПМДРА за 2023 г.)

Г-н Събев даде думата на Красимира Данкова за презентация.

Красимира Данкова започна с представяне на основните цели на ГПД по ПМДРА за 2023 г., които включват: информиране на широката общественост и потенциални бенефициенти за възможностите за подкрепа предоставени от Европейския съюз и програмата; повишаване на информираността и компетентността на бенефициерите; повишаване на осведомеността за ефекта от подкрепата на Европейския съюз; осигуряване на публичност и прозрачност за изпълнение на програмата, изпълнението на целите на ОПОР и на хоризонталните политики на Европейския съюз за периода 2021 – 2027 г.

Г-жа Данкова продължи с основните целеви групи и предвидените за всяка от тях комуникационни дейности. За широката общественост ще се проведе информационна кампания, в която ще бъде включено и популяризиране стратегията на ЕС за аквакултурите през новия програмен период; ще бъде създадена нова Интернет страница и страница на програмата във Фейсбук. Потенциалните бенефициери и крайните получатели ще бъдат достигнати чрез информационни дни и публикации на Интернет страницата на програмата и публикации във Фейсбук. За бенефициерите са предвидени до две обучения, съгласно ПМС № 302/2022. За медиаторите журналисти е

предвидено организиране на посещение на изпълнени проекти по Програмата за периода 2014 – 2020 г. и провеждане на семинар. Ще бъдат поканени и инфлуенсъри. Всички целеви групи ще могат да ползват актуализирана информация от страницата на програмата на Единния информационен портал, както и тази от новата страница след създаването ѝ. Ще се поддържа и Фейсбук страницата на програмата. Ще бъдат изработени и излъчени три аудио и един видео клип за видовете дейности по програмата. За нуждите на ПМДРА ще бъдат изработени информационни и рекламни материали, общо шест хиляди броя.

След презентацията **Г-н Събев** анонсира, че финалният ГПД по ПМДРА за 2023 г. ще бъде изпратен на членовете на КН след получаване на бележки от дирекция „Централно координационно звено“ в администрацията на Министерския съвет.

След паузата, заседанието продължи с:

ТОЧКА ОСЕМ И ТОЧКА ДЕВЕТ ОТ ДНЕВНИЯ РЕД (ДОКЛАДВАТ СЕ ЕДНОВРЕМЕННО):

Критерии и методология за оценка на проектни предложения по ПМДРА 2021-2027 г. за следните видове дейности:

- Контрол и правоприлагане (Приоритет 1);
- Събиране на данни (Приоритет 1);
- Аквакултури, осигуряващи екологични услуги (Приоритет 2) - компенсаторна;
- Продуктивни инвестиции и иновации в аквакултурите (Приоритет 2).

Критерии и методология за оценка на проектни предложения по ПМДРА 2021-2027 за следните видове дейности.

- Преработка на продукти от риболов и аквакултури (Приоритет 2);
- Изграждане на капацитет и подготвителни действия в подкрепа на разработването и бъдещото изпълнение на стратегиите (Приоритет 3);
- Техническа помощ.

Г-н Събев благодари за изпратените в определения срок коментари от Националното сдружение на общините в Република България и от Генерална дирекция „Морско дело и рибарство“, както и за тези извън срока от Министерството на околната среда и водите.

Той отново обърна внимание на членовете на КН, че посочените критерии ще бъдат представени за информация и ще бъдат обсъдени в рамките на заседанието. Одобрението им ще бъде предложено на писмена процедура за неприсъствено вземане на решение от членовете на КН.

Г-н Събев даде думата на **Боряна Воденичарска** за представяне на посочените критерии за подбор на проекти по ПМДРА.

Боряна Воденичарска започна с акцент върху необходимостта от въвеждането и приоритизирането на хоризонталните политики на Европейския съюз. Друг акцент намерил отражение върху критериите това е обявения от ЕК Пакт за рибарството и океаните, който дава много конкретни насоки и приоритети на дейности, които да допринесат за декарбонизацията и Зеления преход в рамките на рибарството.

Г-жа Воденичарска обърна внимание на това, че критериите се прилагат в последния етап от процеса по оценка на проектните предложения - техническа и финансова оценка, спазвайки дефинираните в Регламента за Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури допустими дейности, както и недопустимите такива.

Г-жа Воденичарска започна с представяне на критериите по процедура „Контрол и правоприлагане“. Специфичното за този вид дейност е, че няма точкуване, защото ще се изпълнява от конкретен бенефициент – Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури. Агенцията трябва да изпълни всички дейности, заложи в ПМДРА.

Следващата дейност е „Събиране и обработване на данни“, където отново конкретен бенефициент е Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури. Агенцията трябва да извършва посочените в програмата дейности от името на България.

Г-жа Воденичарска продължи с дейност „Продуктивни инвестиции в аквакултурите и иновации“ от приоритет две. БФП по нея с финансов инструмент може да достигне до 100 %, което би било невероятна възможност за сектора в този програмен период. Максималният брой точки по всички включени критерии е 105. Обърнато е специално внимание на критерия за подобряване на енергийната ефективност, който отново адресира хоризонталните политики на Европейския съюз и са предложени повече точки по него. Иновациите, инвестициите, които са насочени към декарбонизация и повишаване качеството на водата и въздействието върху хидроморфологията също ще са основни приоритети и са с повече точки.

Следващият вид дейност от приоритет две е „Аквакултури осигуряващи екологични услуги“. По нея собствениците на стопанства за отглеждане на аквакултури в зоните по Натура 2000 ще могат да бъдат компенсирани за загубите, които търпят от рибоядни птици и бозайници. Обърнато бе внимание, че с приоритет ще се подпомагат стопанства, които са изцяло насочени към аквакултури и това за тях не е странична дейност. В случай че в стопанството се хранят защитени видове от Червената книга или в приложението на Закона за биологичното разнообразие проектите също ще получат повече точки.

Последната дейност от приоритет две това е „Преработка на продукти от риболов и аквакултури“. Г-жа Воденичарска обърна внимание, че и по тази дейност има възможност да се предоставя до 100 % безвъзмездна финансова помощ чрез финансов инструмент. Въвеждането на иновации се подкрепя с 30 точки. Инвестиции в схеми и етикети за проследяване на продуктите, енергийна ефективност и възобновяемата енергия, диверсификация на продуктите, обработката, преработката на продукти от собствен улов и аквакултури също са с приоритет и проектите, които са предвидили тези дейности ще вземат повече точки при оценката.

Г-жа Воденичарска продължи с приоритет три, дейност „Изграждане на капацитет и подготвителни действия в подкрепа на разработването на бъдещото изпълнение на Стратегиите BOMP“. БФП по него е размер на 100%. Първият критерий е „Брой оператори, развиващи дейност в областта на рибарството и аквакултурите“ със следните подкритерии: Брой активни риболовни кораба, Брой активни стопанства в аквакултури и Брой на риболовни кораби по река Дунав.

Следващият критерий „Брой заети в областта на рибарството и аквакултурите в еквивалент на пълно работно време“, с подкритерии: Брой на заети в рибарство, Брой заети в аквакултурите и Брой на заетите в преработката на риба и рибни продукти.

Друг критерий е „Брой на общините включени в партньорството“. Минимумът по програма е две общини.

„Брой на областите, които са включени в партньорството“ е следващия предложен критерий.

Последният критерий за тази дейност е „Представителност на партньорството“. Партньорството трябва да включва различни видове сдружения, които следва да представят облика на територията - рибарски аквакултурни, ловно-рибарски дружества, туристически и изразяващи местната идентичност сдружения. Друг подкритерий е „Партньорството включва представители на дребномащабния риболов“

Г-жа Воденичарска завърши с представяне на дейност „Техническа помощ“. По нея максималният интензитет на БФП е 100 % и не се прилага ранкиране на проектите, защото включва дейности, които се изпълняват от администрациите, въвлечени в изпълнението на програмата - програмиране, изпълнение и мониторинг; изграждане на капацитет на администрацията; осигуряване на публичност; дейностите свързани с подготовката на следващия програмен период и др.

Г-н Събев даде думата на членовете на КН за коментари и предложения.

Кристина Стоянова, Фонд на фондовете поиска уточнение дали това което се представи с интензитет като 100 %, дали се има предвид, че 100 % е размерът на допустимите разходи?

Г-жа Воденичарска потвърди, че това се има предвид и е основано на приложение от Регламента за Европейския фонд за морско дело и рибарство и ще бъде уточнено в критериите.

Георги Грънчаров от Българска асоциация на консултантите по европейски проекти (БАКЕП) попита дали по мярка 5.4 могат да бъдат подпомогнати и големите предприятия, като заради свързаността им по Закона за малки и средни предприятия с други предприятия в групите им ги правят по закона под категория големи предприятия и стават недопустими по мярка 5.4. Даде пример, че по други програми са допустими, но с по-малък интензитет.

Г-жа Воденичарска реферира към разпоредбите на регламента за Европейския фонд за морско дело и рибарство е всъщност финансирането на големи предприятия чрез финансови инструменти.

Г-н Владимир Георгиев, Лидер мрежа предложи критерият „Брой общини включени в партньорството“ да бъде помислено да бъде сменен с брой жители или освен броя на общините да се допише и брой жители. Според него по-големият брой общини оперативно затруднява работата на партньорството.

По отношение на изискването на преработвателните предприятия, които да преработват българска продукция в последните 3 години, поне 30 % от суровината да е от български производители, г-н Георгиев изтъкна, че много от производителите, които са в неговия район преработват продукции от Европейския съюз като цяло. Също така той предложи в т. 5 да се включат и преработвателите.

Г-н Стоян Котов отбеляза, че включването на повече общини би направило по-прозрачно взимането на решение, когато се подлага на дискусия пред членовете на Управителния съвет на самия МИРГ. Задължително по програма е включването на минимум две общини в партньорството. По отношение на преработването на 30% българска суровина през последните три години, г-н Котов анонсира, че може да се преразгледа и да отпадне като изискване. Предстои прецизиране и на текста за включване на преработвателите в т. 5 от критериите.

В дискусията се включи **г-жа Диана Трифонова**, Министерство на иновациите и растежа, като взе отношение по критериите за BOMP. Тя предложи щом има изискване в партньорството да участват две общини, то това не следва да се точкува, а да се заложи три общини – 5 точки, над три общини – 10 точки. предложи също и да се помисли за включване на критерий „Брой еквивалентни жители“ - до 10 хиляди еквивалентни жители, от 10 до 15 хиляди еквивалентни жители и над 15 хиляди еквивалентни жители, предвид опита по Оперативна програма „Конкурентоспособност и иновации“.

Г-н Събев изрази мнение, че предложението е креативно и би могло да намери място в критериите.

В дискусията се включи и **г-н Нелко Йорданов**, МИРГ „Шабла-Каварна-Балчик“, с уточнението, че представя становището на всички свои колеги от Местните инициативни рибарски групи, участващи в КН, като група на НПО в общественополезна дейност, имащи отношение към мерките, финансирани от Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури, относно приоритет 3, специфична цел 3.1.

Относно критерий за подбор „Брой оператори, развиващи дейност в областта на рибарството и аквакултурите“ той поиска уточнение по какъв начин ще бъде удостоверяван - със съответна справка от Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури за издадени удостоверения за право за извършване на стопански риболов в Черно море и река Дунав за изминалата календарна година или нещо друго от компетенциите на Изпълнителна агенция „Морска администрация“. Г-н Йорданов предложи максималния брой на плавателни съдове до 80 да се намали на 60, защото капацитетът на Българския риболовен флот е постоянна величина. По първия критерий предлага кумулативна оценка, тъй като една територия може да покрие два критерия едновременно.

Относно критерий 2 – „Брой на заети в областта на рибарството, аквакултурите и преработката“ предлага да бъде добавено „до 25 еквивалент на пълен работен ден“ с възможност и този критерий да се оценява кумулативно.

По критерий пет да се добави и преработката. По отношение на изискването за преработването на 30% българска суровина през последните три години, според него не е приложимо. Обследването е за работни места, а не за изграждане на преработвателен капацитет.

Г-н Йорданов подкрепя предложението за включването на три и повече общини или брой население. По отношение на критерий „Брой области включени в партньорството“, според него, когато се избира територията никой не прави прицел, в това да обхване две области и е чиста случайност на географско положение. Областните администрации нямат отношение към териториалния подход и предлага критерия да отпадне.

Относно критерий 5 – „Представителност на партньорството“, предлага думата „включва“ да се замени с „е подкрепено“. Предлага да се включат и рибарските сдружения защото те всъщност са представители на сектора. По критерий 5б очаква представителите да бъдат отчетени не като единици, тоест да бъдат приравнявани физическите и юридическите субекти като едно, а да се включи членската маса в рамките между 30, 50 и 60 члена. Предлага подкритериите на критерий 5 да се прилагат кумулативно, защото така ще бъде дадена реална оценка на територии, които покриват едновременно повече от един подкритерий.

Г-н Йорданов предложи да се включи и критерий за опит, с оглед запазване на административния капацитет, натрупан през предходните два програмни периода.

Г-н Събев благодари за направените коментари и взе отношение по критерий „Брой на областите включени в партньорството“. Той разясни, че с цел постигане на кохезия сред различни региони цели, каквато е и една основните цели пред подхода BOMP, оперирането на Местни инициативни групи по ЕФМДРА в територията на повече от една община и повече от една област ще ги насърчи да споделят общи предизвикателства и общи трудности и улесни намирането на работещи решения. Това е възможност за поощряване на общностите да съществуват като общности, а не като жертва на едно или друго териториално деление на Република България.

По критерий „Брой заети в областта на рибарството и аквакултурите“ коментар направиха **г-жа Васильонова** – да се ограничи до заетите на трудов договор, предвид различните видове трудовите правоотношения, а **г-н Алексиев** вметна, че рибарите нямат пълно работно време, като специално за тези от стопанския риболов поясни, че те имат платен лиценз, разрешение за стопански риболов, водят дневник, имат касов апарат и се самоосигуряват.

В дискусиата се включи **г-н Котов**, като обобщи, че трябва да се рафинира начинът, по който се определя трудовият ангажимент на съответните рибари, имайки предвид, че риболовът е тяхното препитание, за да могат да бъдат включени и да се приравнят към заетите в риболова, за да може да са контрапункт на заетите в аквакултурата, където вече се виждат трудовите договори може лесно да се определи еквивалента на заетост.

По отношение на предложенията за модифициране на критериите, г-н Котов се обърна към членовете на КН с молба да представят писмено своите коментари, което ще подпомогне работата УО при отразяването им, както и за предстоящото им одобрение чрез писмена процедура за неприсъствено вземане на решение.

По отношение критерий „Брой активни риболовни кораби“ и тяхното местонахождение, г-н Котов каза, че ще се уточни с Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури, чрез кой документ ще се осъществява.

По отношение редуцирането на броя на риболовните кораби от 80 на 60, следва да се име предвид, че към настоящия момент, територията на прилагане на подхода не обхваща изцяло територията по крайбрежието на Черно море. Целта е да бъдат стимулирани и тези общини, които не се включват в настоящия формат да демонстрират желание да включат повече риболовни кораби.

Във връзка предложението за кумулативното представяне на хибридните територии, г-н Котов уточни, че не е приложимо, защото в първия критерий се цели да се определи и да се даде видимост на първоначалната идентичност на територията - рибарска, или аквакултурна, или с представителност на преработката. В петия критерий вече е заложено приоритизирането на вид хибридна форма на териториите и там се допуска кумулативното представяне на изпълнението му.

Г-н Котов се съгласи по отношение критерий „Брой заети в рибарството, аквакултурите и преработката“ – „25 ЕПРВ (Еквивалент на пълно работно време)“ да бъде променено на „до 25 ЕПРВ (Еквивалент на пълно работно време)“ за всички подсектори.

По отношение на партньорството г-н Котов поясни, че прилагането на критерий за опит в прилагане на партньорството ще наруши принципа за равнопоставеност на всеки допустим кандидат до подпомагане. Чрез подготвителната мярка не е необходимо да се фиксира едно партньорство, което ще продължи по тази конкретна форма до края на прилагане на стратегията, а да се демонстрира съгласието на определени заинтересовани страни на територията, тоест не е необходимо юридическото лице, което хипотетично няма и да съществува на етап подаване на заявления за изразяване интерес, което е документът, с който се демонстрира желание да се встъпи в подготвителна мярка.

Г-жа Драгана Димитрова, Министерство на околната среда и водите предложи в дейност „Аквакултури осигуряващи екологични услуги“, в критериите за подбор свързани със забрани и ограничения да се добавят и заповедите за обявяване на защитените зони и защитените територии, както и с определените специфични подробни цели на защитените зони.

Г-жа Яна Велина, Министерство на околната среда и водите предложи към критериите за дейност „Контрол и правоприлагане“ в точката за мониторинг и контрол да се добавят още три дейности, които са включени в изпратените писмени коментари. Тези допълнителни мерки са взети от GFCM, където има разписани подобни мерки по отношение на смекчаване на въздействието между рибарството и уязвими видове в това число и китоподобни бозайници. Тя заяви, че ще разчита на КН да разгледа подробно предложенията в рамките на предстоящата писмена процедура за одобрение на критериите.

Г-н Събев запозна членовете на КН с писмените коментари по предложените критерии, предоставени от доц. д-р Теодор Дечев от Асоциацията на индустриалния капитал в Република България. По дейност „Аквакултури осигуряващи екологични услуги“, Асоциацията предлага регистрацията по чл. 25 от Закона за рибарството и аквакултурите „от 6 до 10“ да се промени на „от 6 години до 15 години“ и над 15 години респективно, и респективно увеличаване броя на точките, защото те смятат, че тези предприятия са доказали устойчивост и съществуват от преди прилагане на подобно подпомагане. По отношение на дейност „Продуктивни инвестиции в аквакултурите и иновации“ да преизчислят точките. Освен това предлага да се добави нов критерий даващ предимство на предприятия попадащи в зона по „Натура 2000“ и предприятия регистрирани по Закона за рибарство и аквакултури над 15 години – 10 точки, както и прецизиране в критерии 8 „Инвестиции в отглеждане на биологични аквакултури и на нискотрофични аквакултури“, да бъде добавено „и планктоноядни риби“ или въобще да не бъде уточнявано.

Г-н Котов взе отношение по предложените дейности по отношение на опазването на околната среда и въздействието на риболова върху китоподобните бозайници към дейност „Контрол и правоприлагане“, която ще се изпълнява Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури, като единствен бенефициер и изрази мнение, че едва ли всички предложени от МОСВ мерки могат да бъдат проведени само от агенцията. Не всички коментари от МОСВ могат да бъдат взети предвид, а само тези, където е приложимо.

Г-н Котов допълни, че във финалния вариант на критериите за подбор ще бъде направена референция към задължителното изпълнение на хоризонталните отключващи условия 3 и 4.

Г-н Събев уточни, че писмените коментари по предложените критерии, членовете на КН може да изпращат в срок до 24 март 2023 г., считано от 17 март 2023 г.

Думата взе **г-н Митолidis**, като благодари за богатата дискусия по време на заседанието. Той изрази задоволство от това, колко добре ангажирани са секторът и властите в истинския дебат и какво искат да постигнат в подкрепа на сектора. За Европейската Комисия е важно да се види, че програмата ще постигне целите, които са договорени, как това ще стане, чрез подбора на най-добрите операции и най-добрите бенефициери, които ще изпълнят най-добрите проекти и така ще се осигури най-голяма добавена стойност.

Отбеляза, че съгласно новия регламент за общоприложимите разпоредби, властите трябва да докладват три пъти на година за сроковете, покани за изразяване на интерес и на предложения.

По отношение критериите, г-н Митолidis отбеляза, че не трябва да се повтарят грешките от миналото. Проблемите на 21 век не се решават с решенията от 20 век и затова иска в критериите за подбор да личи стремеж за постигане на иновации и целите на Зелената сделка. Вижда се разликата от миналото спрямо това, което УО показва сега и това е много важно, защото чрез програмата трябва да се постигнат допълнителни елементи спрямо това, което се е случило в миналото.

Г-н Митолidis подчерта, че в програмирането е въведен нов елемент и това са хоризонталните отключващи условия, които са четири и покриват управлението на програмата. Две от тях са от миналото по обичайни политики, които са за обществените поръчки и държавната помощ, но има два нови елемента. Единият е за права на лицата с увреждания. Вторият е за изпълнението на Хартата на основните човешки права на Европейския съюз и що се отнася ЕК, те трябва да са основополагащ фактор в подбора на операции. Никой няма право да участва, ако нарушава тези правила.

Г-н Митолidis беше категоричен, че Комитетът за наблюдение трябва да бъде информиран от властите всяка година по отношение на изпълнението на хоризонталните отключващи условия. Това е ново право и тези нови условия са за целия период, който започва днес и приключва през 2029 година.

По отношение на критериите за дейност „Изграждане на капацитет и подготвителни действия в подкрепа на разработването и бъдещото изпълнение на стратегиите за ВОМР“ г-н Митолidis беше категоричен: Трябва да има необходимия размер на стратегия така, че да има мощни МИГ по ЕФМДРА и за това има таван в програмата. Посъветва да бъде съчетана бройката на МИГ по ЕФМДРА с парите, за да има смислено въздействие за местните общности.

В заключение, г-н Митолidis поздрави членовете на КН и Управляващия орган за ползотворната и информативна дискусия.

Г-н Събев благодари на господин Митолidis за активното му участие в ролята му на представител на Главна дирекция „Морско дело и рибарство“ към Европейската комисия. Благодари за споделената информация и предложения, с които може да се надгражда програмата.

Г-н Събев благодари и на всички членове на КН, както и на екипа на Управляващия орган за ползотворната работа и закри първото заседание на КН на ПМДРА 2021-2027.